

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.675/2009/10. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Balázs László Ügyvédi Iroda (4025 Debrecen, Piac u. 75. I/4., ügyintéző: Dr. Balázs László ügyvéd) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a Dr. Bihary László ügyvéd (2600 Vác, Széchenyi út 19.) által képviselt I.rendű alperes neve, címe I. rendű és II.rendű alperes neve, címe II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2009. július 9-én meghozott 6.P.22.251/2008/23. számú ítélete ellen az alperesek részéről 25. sorszámon benyújtott fellebbezés alapján - a 2010. május 27-én megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg 15 nap alatt a felperesnek személyenként 5 000 (Ötezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra személyenként 24 000 (Huszonnégyezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2004. november 10-én a felperes a H.-i Rendőrkapitányság V.-i Rendőrőrsének járőreként lakossági bejelentést követően intézkedett az I. rendű alperes vejével szemben az I. rendű alperes B., K. u. ... szám előtti házában. A B.-i Cigány Kisebbségi Önkormányzat (CKÖ) soron következő 2004. november 13-i ülésén az I. rendű alperes - aki a kisebbségi önkormányzat elnökhelyettese volt - a rokonával szemben fogatosított rendőri intézkedésre utalva a következő kijelentéseket tette:

„A v.-i rendőrök jöttek ki ketten és az egyik olyan súlyos kijelentéseket tett, illetve szinte riadalmat keltett, mert még a kisfiam elkezdett sírni, ahogyan velem beszélt az egyik

rendőr, hiába mondtam, hogy CKÖ képviselő vagyok, még annak ellenére is a következőket mondta, hogy: micsoda a cigány önkormányzat én P.-ről jöttem és én rendet fogok B.-ba tenni a romák-cigányok körül."

„... tegyünk feljelentést az ügyészségen, mert én ilyen cigánygyűlölő rendőrt még soha nem láttam."

Ezt követően, 2004. november 24-én a B.-i Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének nyílt ülésén a II. rendű alperes (aki a b.-i CKÖ Elnöke és egyben a képviselő-testület tagja) a jelenlévő 15 ember előtt ismertette az I. rendű alperesnek a b.-i CKÖ november 13-i ülésén tett fenti nyilatkozatát, majd a felperest maga is fajgyűlölőnek nevezte.

A fenti kijelentéseik miatt az alperesek ellen büntetőeljárás indult, amelyben a H. Megyei Bíróság - a D. Városi Bíróság **..B....**/2006/17. számú ítéletét megváltoztató - **..Bf....**/2008/3. számú, 2009. február 10-én meghozott - ítéletével megállapította az alperesek bűnösségét a Btk. 180. § (1) bekezdésébe ütköző becsületsértés vétségében.

Egy (súlyos testi sértés kísérlete bűntett megalapozott gyanúja miatt indult) nyomozás során a felperes tanúként hallgatta ki az I. rendű alperes fiát, ifj. B. J.-t. E tanúvallomással összefüggésben a H.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának feljelentése alapján a D. Városi Ügyészség Nyomozóhivatala a D. Városi Bíróságnál vádat emelt ifj. B. J. ellen büntető ügyben elkövetett hamis tanúzás bűntett megalapozott gyanúja miatt.

2008. január 14-én az I. rendű alperes megjelent a H.-i Rendőrkapitányság V.-i Rendőrőrsén, ahol a D. Városi Bíróság fiának szóló idézésére hivatkozva kijelentette, hogy a felperes ifj. B. J: kihallgatásáról felvett tanúkihallgatási jegyzőkönyvbe nem valós nyilatkozatokat rögzített és ezzel „elintézte”, hogy a fia bíróság elé kerüljön, mert a felperes egy cigánygyűlölő rendőr.

2008. január 15-én az I. rendű alperes a V.-i Rendőrőrs épületében megjelenve a felperesre vonatkozóan megismételte, hogy „fajgyűlölő rendőr” és a családján akar bosszút állni és a fia azért lett elítélve, mert nem az általa elmondottak lettek a nyomozás során jegyzőkönyvezve. A fenti kijelentései miatt az I. rendű alperes ellen büntetőeljárás indult, s a D. Városi Ügyészség ellene 1 rendbeli a Btk. 179. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt 2008. június 30-án vádiratot nyújtott be a D. Városi Bírósághoz, amely vádirat alapján indult büntető ügy folyamatban van.

A felperes a 2008. december 17-én előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes azzal a többször megismételt kijelentésével, miszerint a felperes cigánygyűlölő rendőr, a II. rendű alperes pedig azzal, hogy a B.-i Önkormányzati Képviselő-testület 2004. november 24-i nyilvános ülésén maga is cigánygyűlölőnek nevezte a felperest, megsértették az emberi méltósághoz, a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait. Kérte, hogy a bíróság az alpereseket tiltsa el a további jogsértésektől, kötelezze elégtétel adására oly módon, hogy az ítélet rendelkező részét jelentessék meg írásbeli bocsánatkérésükkel a „B. lapja” című újságban, valamint kötelezze az alpereseket

személyenként 400 000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére az őt ért nem vagyoni hátrányok kiküszöbölése érdekében.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset teljes elutasítását és a felperesnek a perköltségükben való marasztalását kérték. Az I. rendű alperes elismerte, hogy a 2004. november 10-én történt rendőri intézkedés alkalmával a felperest fajgyűlölőnek nevezte. Vitatta azonban, hogy ezzel a felperes hivatkozott személyiségi jogait megsértette. Azzal védekezett, hogy a felperesnek a hozzátartozóját érintő és számára visszatetszést keltő intézkedése, valamint az annak során tett kijelentései miatt a felperessel szemben kialakult véleményének adott hangot. Hivatkozott arra, hogy a felperes, mint intézkedést foganatosító rendőr közszereplőnek minősül, ezért - a következetes bírósági gyakorlat szerint - az őt ért élesebb bírálat, kritika sem ad alapot személyiségvédelemre. A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy az önkormányzati képviselő-testületi ülésen, mint képviselő-testületi tag egy tudomására jutott tényt ismertetett, nem pedig saját véleményének adott hangot. Az alperesek vitatták a felperesnek azt az állítását is, hogy a felperesre vonatkozó sérelmezett állítást a településükön híresztelték és azt is, hogy amiatt, hogy az I. rendű alperes a felperest cigánygyűlölő rendőrnek nevezte, a felperes helyzete nem vagyoni kárpótlást megalapozóan hátrányosan megváltozott.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatását követően meghozott ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperes becsülethez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a felperest fajgyűlölőnek, illetve cigánygyűlölőnek nevezte, a II. rendű alperes pedig azzal, hogy a felperest fajgyűlölőnek nevezte. Az alpereseket a további jogsértéstől eltiltotta, és kötelezte, hogy az ítélet első három bekezdését a „B. lapja” című újságnak az ítélet jogerőre emelkedését követő első lapszámában a saját költségükön, a lapban szokásosan alkalmazott betűszedéssel jelentessék meg. Feljogosította a felperest, hogy amennyiben az alperesek a megjelentetési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, úgy az ítélet rendelkező részének első három bekezdését az alperesek egyetemleges költségviselése mellett közzétegye. A felperes javára az I. rendű alperest 200 000 forint kártérítés és 10 000 forint perköltség, a II. rendű alperest pedig 100 000 forint kártérítésre és 10 000 forint perköltség 15 napon belül történő megfizetésére kötelezte. A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította. Rendelkezett az I. rendű alperesnek az állam javára külön felhívásra 12 000 forint, a II. rendű alperesnek ugyanilyen módon 6 000 forint le nem rótt eljárási illeték megfizetésére kötelezéséről is azzal, hogy az ezt meghaladóan le nem rótt 30 000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

A határozatának indokolásában kifejtette, hogy a keresettel egyezően állapította meg a tényállást az alpereseknek a felperesre vonatkozóan 2004-ben tett - felperes által sérelmezett - kijelentései elhangzását illetően, mert azt az alperesek ügyében hozott jogerős büntető bírósági ítélet tényállásként állapította meg, ami a polgári bíróságot - a Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében - a perben kötötte. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a felperes ezzel kapcsolatos tényállításait a perben beszerzett bizonyítékok is kétséget kizáróan alátámasztották.

A 2009-ben tett I. rendű alperesnek tulajdonított, a kereset szerint személyiségi jogsértő nyilatkozatok tekintetében pedig az elsőfokú bíróság a tényállást a perben kihallgatott tanúk vallomása alapján állapította meg a keresettel egyezően.

Az alperesek nyilatkozatait az elsőfokú bíróság a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi joga (Ptk. 78. § (2) bekezdése) megsértésének megállapítására nem találta alkalmasnak, mert a per tárgyát képező azok az alperesi kijelentések, hogy „cigánygyűlölő”, illetőleg „fajgyűlölő” tartalmát tekintve nem tényállásnak, hanem a felperes személyét érintő véleményt tartalmazó közlésnek minősülnek, amelyek jellegüknél fogva nem a jóhírnév, hanem a becsülethez fűződő személyiségi jog sérelmét eredményezhetik. Az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog pedig, mint a személyiségi jogok anyajoga, olyan generális személyiségi jogi kategória, amelynek sérelme akkor állapítható meg, ha a jogsértés túlmutat valamely speciális nevesített személyiségi jog sérelmén és a sérelmet szenvedett speciálisan nevesített személyiségi joga védelmében igénybe vehető szankciók a sérelem reparálására önmagukban nem alkalmasak.

Abból kiindulva ugyanakkor, hogy a bírósági gyakorlat szerint becsületsértő a személyiséget érintő közlés, magatartás vagy bármilyen külvilágban észlelhető tény, amely tartalmára és tartalmának valóságára tekintet nélkül aránytalanul túlzó, indokolatlanul bántó, lealázó, lekicsinylő, lealacsonyító vádaskodás, az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesek a felperes becsülethez fűződő személyiségi jogát megsértették.

A jogsértés megállapításán túl alaposnak ítélte a keresetet az alperesekkel szemben a további jogsértéstől való eltiltás és az elégtétel adására kötelezés szankciók alkalmazására irányuló részében is. Az elégtételadás módját illetően nem találta indokoltnak az alperesek - felperes részéről kért - bocsánatkérő nyilatkozat adására kötelezését, figyelemmel arra, hogy az ítélet rendelkező részének a megfelelő nyilvánosságához való közvetítése - az eset körülményeire tekintettel - önmagában is elégtételt nyújt a felperesnek.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset elbírálásánál hivatkozott a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontjára, a 339. § (1) bekezdésében és a 355. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakra, valamint ismertette a Legfelsőbb Bíróság BH. 2002. 178. és BH. 2002. 135. szám alatt közzétett eseti döntéseiben foglaltakat. Kifejtette, hogy a perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján állapította meg; az alperesek által elkövetett jogsértéssel okozati összefüggésben a felperesnek részint a munkahelyi közösségben, részint a b.-i lakosság körében, részint a feladatai ellátása során a felperes életkörülményeiben nem vagyoni kárigényt megalapozó hátrányok következtek be. Hangsúlyozta; a jogsértés miatt bekövetkezett nem vagyoni kárpótlással kompenzálendő hátrányoknak nem kell szükségképpen elérni az élet, a társadalmi életben való részvétel elnehezülésének mértékét. Az adott tényállás mellett a nem vagyoni kártérítés megállapításához szükséges mind a négy konjunktív feltétel fennállását megállapította. A kártérítés összegét - az alperesek által elkövetett jogsértések számát, súlyát értékelve, a kialakult bírói gyakorlatot figyelembe véve - mérlegeléssel állapította meg az I. rendű alperes vonatkozásában 200 000 forintban, a II. rendű alperes esetében 100 000 forintban, mert ilyen összeg szükséges, egyben elegendő a felperes által bizonyított immateriális hátrányok kompenzálására.

Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezésükben az alperesek elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes elégtétel adására irányuló, valamint kártérítés iránti keresetének elutasítását, illetve az elégtételadás módjának megváltoztatását, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Elismerték, hogy a megállapított tényállásnak a jogerős büntető ítélet folytán nem vitatható elemei miatt az elsőfokú bíróság részéről a fellebbezett ítélet szerinti személyiségi jogsértés megállapítása nem volt mellőzhető. Indokolatlannak tartották azonban az emiatt a felperes részére történő elégtételadásnak az elsőfokú ítéletben megállapított módját. Álláspontjuk szerint nincs szükség arra, hogy az elégtételadásra a helyi újságban kerüljön sor, elegendő, ha az alperesek annak zárt levélben tesznek eleget. Megítélésük szerint ez áll arányban a jogsértés alpereseknek felróható nyilvánosságával.

Teljes egészében megalapozatlannak találták a nem vagyoni kártérítés fizetésére kötelezésével kapcsolatos elsőfokú ítéleti döntést. Arra hivatkoztak, hogy a felperes nem bizonyította valamennyi, a nem vagyoni kártérítés megítéléséhez szükséges törvényi feltétel fennállását. Nem bizonyította a keresetlevélben foglalt állításait, az állítólagosan elszenvedett hátrányok túlnyomó többségét. A munkahelyi hátrányai alapvetően nem, vagy legalábbis kisebb mértékű kártérítést indokolnának. Hangsúlyozták, hogy a felperest eljárás alá nem vonták, fegyelmi büntetése nem volt, fizetése nem csökkent, a rangfokozatban előléptették. Állították azt is, hogy a bekövetkezett esetleges hátrányok akár az esettől függetlenül is bekövetkezhettek volna, így nem bizonyított megnyugtatóan az okozati összefüggés sem. A fellebbezés szerint az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítás anyagából megállapítható az a körülmény, hogy bizonyos, a nyugdíjhoz közel álló kollegák nem kívántak a felperessel helyszínelésben részt venni, bizonyítottan nem hozható összefüggésbe az alperesek magatartásával és ezért önmagában nem ad alapot nem vagyoni kártérítésre.

Összefoglalt fellebbezési álláspontjuk szerint a felperes a keresetében állítottan elszenvedett hátrányok közül a családi-, illetve a magánéleti hátrányok tekintetében semmit nem bizonyított, bizonyítást csupán a munkahelyi hátrány elszenvedésére ajánlott fel, amely azonban nem vezetett sikerre.

Sérrelmezték az alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését is arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság a keresetben megjelölt személyhez fűződő jogok többségének megsértését nem állapította meg - e tekintetben a keresetet elutasította -, a nem vagyoni kártérítést illetően pedig I. rendű alperessel szemben az igényelt összeg fele részét, II. rendű alperes vonatkozásában pedig csak negyed részét ítélte meg.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett rendelkezéseinek helybenhagyását és a perköltsége megállapítását kérte.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében írtakra figyelemmel. Fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a jogsértés megállapítására, illetőleg a felperes kereseti kérelmének részbeni elutasítására, valamint a további

jogsértéstől való eltiltásra vonatkozó rendelkezéseit. Erre figyelemmel az ítélet tábla az alperes fellebbezése folytán csupán az elégtételadásra vonatkozó és a nem vagyoni kártérítési igénnyel kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket vizsgálta.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásánál releváns körülmények tekintetében a tényállást - széleskörű bizonyítás lefolytatása után - teljeskörűen feltárta, azt helyesen állapította meg. Az így megállapított tényállásból okszerű jogi következtetések levonásával - a megállapított személyiségi jogsértés miatt az objektív és szubjektív szankciók megfelelő alkalmazásával - érdemben helytálló döntést hozott, amelynek az ítélet tábla az indokaival is mindenben egyetértett.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletét az elégtételadás módjával kapcsolatos rendelkezését tekintve.

Az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felperes az alperesek részéről a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján elégtételadásra tarthat igényt, a fellebbezési eljárás során az alperesek nem vitatták. A személyiségi jog megsértése miatt a jogsértővel szemben a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján alkalmazható objektív szankció módját és eszközét a törvény nem határozza meg. Számos körülménytől (hely, idő, jogsértés módja, jellege) függ, hogy az adott esetben milyen módon adható megfelelő elégtétel. Az elégtétel módjának, jellegének, a nyilvánosság biztosításának, illetve terjedelmének a meghatározásánál jelentősége van annak, hogyan történt a jogsértés, milyen jellegű volt, milyen körben vált ismeretessé, illetőleg jutott mások tudomására. Az elégtételnyújtásnak legalább olyan körben kell nyilvánosságot biztosítani, amelyben a jogsértést megismerték.

A nem vitás tényállás alapján az kétségtelenül megállapítható, hogy az alpereseknek a felperesre vonatkozó becsületsértő kijelentései - mindkét alkalommal - nagyobb számú (bár pontosan nem is meghatározható) személyi kör előtt hangzottak el, így széles körben váltak ismertté. Ennek megfelelő nyilvánosságot kell tehát az alperesek elégtételadásának is biztosítani. Erre pedig nem az alperesek által megkívánt zárt borítékban történő, hanem az elsőfokú bíróság által meghatározott elégtételnyújtási mód szükséges, mert ez alkalmas a felperes személyiségi értékeiben okozott sérelem orvoslására.

A fellebbezés hivatkozásaival ellentétben az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás alapján a nem vagyoni kártérítés körében is helyesen állapította meg a tényállást és helytálló az arra alapított érdemi döntése is.

Az alpereseknek nem vagyoni kártérítés fizetésére kötelezése iránti keresetében a felperes valóban arra hivatkozott, hogy őt az általa előadottak szerint nemcsak a munkahelyén és a munkája végzésével kapcsolatosan, hanem a családi- és a magánéletében is hátrányok érték. Az elsőfokú bíróság a szubjektív szankció alkalmazására irányuló kereset elbírálásánál azonban családi- és magánéleti hátrányt nem értékelt, ezért a fellebbezés ezzel kapcsolatos kifogásai teljességgel alaptalanok.

Ugyanakkor abban, hogy az alperesek jogsértő kijelentései miatt a felperest a munkahelyi közösségben, a b.-i lakosság körében a munkaköréből adódó feladatok ellátása során az általa előadottak szerint hátrányok érték - a fellebbezés állításaival szemben - a felperes személyes előadását a perben meghallgatott tanúk is alátámasztották. **P. T.** a tanúvallomásában (6.P.22.251/2008/12. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal) azt nyilatkozta, hogy egyrészt a kollégáitól, másrészt B.-ban a lakosság köréből hallotta a felperes etnikai nézeteire utaló kijelentéseket és személyesen tapasztalta, hogy a felperes személyére ezeknek az eseményeknek negatív hatása volt. **Zs. Á.** a tanúvallomásában (6.P.22.251/2008/12. számú jegyzőkönyv 6-8. oldal) megerősítette, hogy 2007-ben a II. rendű alperes a V.-i Rendőrség ügyeletére tett telefonbejelentésében kérte, hogy ne a felperes, hanem más rendőr intézze az ügyet, tekintve, hogy a felperes nem szereti a cigányokat. Tanúmeghallgatása során **S. L.** (6.P.22.251/2008/12. számú jegyzőkönyv 9. oldal) is úgy nyilatkozott, hogy 2004-ben a közgyűlésen vagy a polgármesteri hivatal gyűlésén elhangzottak kiszivárogtak a lakosság körébe, számára úgy tűnt, hogy a lakosság egyrészt hitelt adott ezeknek a kijelentéseknek, másrészt szóbeszéd tárgyává tette és elterjedt.

A rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló értékelésével jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre is, hogy az alperesek jogsértő magatartása a felperesnek a munkaköréből adódó feladatai ellátása során is - nem vagyoni - hátrányt okozott. Ezt támasztotta alá **V. Zs.**, aki a tanúvallomásában (6.P.22.251/2008/17. számú jegyzőkönyv 5-7. oldal) elmondta; a lakosság köréből hallott olyan szóbeszédet, hogy aki be van idézve a felpereshez a cigány kisebbség tagjaiból, az be lesz csukva. **Gy. I. Zs.** pedig (aki a B.-i Önkormányzati Képviselő-testület 2004. november 24-i ülésén képviselő-testületi tagként jelen volt) a perben tett tanúvallomásában azt nyilatkozta; a képviselő-testületi ülés után B. község területén is elterjedt a felperesről annak híre, hogy intézkedései során keményen rasszista módon lép fel.

Alaptalan volt tehát az alpereseknek az a fellebbezési hivatkozása is, hogy a felperes tételeken nem bizonyította a jogsértéssel összefüggésben nem vagyoni hátrányai keletkezését. Az alperesek fellebbezési érveléseivel összefüggésben ezért csupán megjegyzi az ítélet táblája; amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott, a kialakult, következetes bírósági gyakorlat szerint a jogsértés jellege és körülményei, ezen belül a közéleti funkciója alapján, köztudomású tényként (Pp. 163. § (3) bekezdése) külön bizonyítás nélkül is megállapítható, hogy a felperes életkörülményeiben nem vagyoni kárigényt megalapozó hátrányok következtek be (EBH. 2001. 514.).

Az, hogy az alperesek jogsértő kijelentése a felperes megítélését a munkahelyi környezetében, a lakosság körében és a munkája végzése során rendkívül hátrányosan érintette a jogsértés jellege, és a felperesnek rendőrként a közéletben betöltött helyzete alapján köztudomású tényként a jelen esetben is elfogadható.

A gyűlölet az egyik legszélsőségesebb negatív érzés, a Magyar Értelmező Kéziszótár (Akadémiai Kiadó 2003.) szerint heves ellenszenv, ellenséges indulat jelentéstartalommal bír. A fajgyűlölet, másként rasszizmus (Akadémiai Magyar Értelmező Kéziszótár 1126. oldal) valamely emberfajta (rassz) iránti heves ellenszenv, ellenséges indulat. A rasszizmus egy fajelmélet: magasabb és alacsonyabb rendű népeket, emberfajtaikat megkülönböztető tudománytalan elmélet. A felperesre vonatkozóan annak megalapozatlan híresztelése, hogy

fajgyűlölő, cigánygyűlölő a rendőri feladatai teljesítése során és a kollégái részéről is a felperes iránti bizalmat megingatta és tekintélyét csorbította. Ez olyan súlyos hátrányt jelent, amely indokoltá tette nem vagyoni kárpótlás megítélését.

Alapítvánnyal hivatkoztak az alperesek a fellebbezésükben arra is, hogy a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott. Az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában foglaltak alapján az ítélkezési gyakorlat kialakította a nem vagyoni kártérítés összege megállapításának elvi alapjait és szempontjait, tág teret adva a bírói mérlegelésnek. E szerint a kárpótlás összegét úgy kell meghatározni, hogy az - az eset összes egyedi körülményét figyelembe véve és mérlegelve - alkalmas legyen arra, hogy a pénzzel nem mérhető hátrányokat más nemű, pénzbeli előnyök nyújtásával hozzávetőlegesen kiegyensúlyozza. A bírói gyakorlat a becslés korlátjaként mindenkor a józan mértéktartást alkalmazza, a hasonló tényállású ügyekben, azonos időszakban történt káresemények kapcsán megítélt nem vagyoni kárpótlási összegek, valamint a károkozás időpontjában irányadó ár- és értékviszonyok figyelembevételével annak érdekében, hogy a károsultak között indokolatlan különbségtételt elkerülje.

A felperes által a keresetében az alperesekkel szemben személyenként igényelt 400 000 forint összegű nem vagyoni kártérítés - a jogsértés súlyára, jellegére, a felperes által elszenvedett hátrányokra figyelemmel - önmagában sem tekinthető eltúlzottnak. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által mérlegeléssel megállapított nem vagyoni kár összege mindkét alperes tekintetében megfelel - az arányosság és mértéktartás elvére figyelemmel is - a kialakult bírói gyakorlatnak.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a perköltségviselés megállapításánál a Pp. 81. § (2) bekezdését alkalmazta. A Pp. 81. § (2) bekezdése szerint a részleges pernyertesség körében eltérő szabály érvényesül abban az esetben, ha a per kártérítésre irányul vagy olyan követelés iránt folyik, amelynek megállapítása a bírói mérlegeléstől függ. Ebben az esetben az alperest akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de az nem volt nyilvánvalóan túlzottnak tekinthető. A jelen esetben az elsőfokú bíróság a felperest személyenként 400 000 forint összegű nem vagyoni kártérítési követelésével szemben az I. rendű alperest 200 000 forint, a II. rendű alperest pedig 100 000 forint kártérítés megfizetésére kötelezte, amely a Legfelsőbb Bíróság által kialakított gyakorlat szerint nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

Az elsőfokú bíróság a perköltség összegét is jól határozta meg. A Pp. 81. § (2) bekezdése szerint az alpereseket a terükre megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére lehetett kötelezni. Miután az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest 200 000 forint, a II. rendű alperest pedig 100 000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte, ezért a felperesnél perköltségként figyelembe vehető ügyvédi munkadíj összege a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján mindkét alperes vonatkozásában a minimális összegként meghatározott 10 000 forintban volt megállapítható.

A perbeli esetben „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján a felperest megillető illetékfeljegyzési jog folytán állam által előlegezett kereseti illeték összege, az Itv. 40. § (1) bekezdése értelmében, személyenként 400 000 forint kártérítési követelés után az Itv. 42.§ (1) bekezdés szerint 6 %, azaz 24 000 - 24 000 forint. Az elsőfokú bíróság ebből a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően kötelezte az állam javára az I. rendű alperest 12 000 forint, a II. rendű alperest pedig 6 000 forint le nem rótt eljárási illeték megfizetésére.

Az ítéltábla a sikertelenül fellebbező I. és II. rendű alpereseket a felperes javára a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidővel - a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján számított ügyvédi munkadíj, mint másodfokú perköltség megfizetésére, továbbá az állam javára - a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. §-a alapján az illetékfeljegyzési joguk folytán helyettük az állam által előlegezett, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontjának alapulvételével a 46. § (1) bekezdése szerint meghatározott mértékű - feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére, tekintettel arra, hogy a másodfokú eljárásban - az Itv. 40. § (1) bekezdése értelmében - mind a perköltség, mind az illeték alapjának számításánál a meg nem határozható pertárgyértéket kellett alapul venni.

D e b r e c e n, 2010. május 27. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Riczu András s.k. előadó bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -